

Tartumaa tunnustamiskonkurss HEA TEGU 2020

2020. aastal tunnustatud ja tänatud nominendid ja laureaadid

1) Ilma projektitoetuseta sündinud tegu 2020

Esitatud kandidaadid:

- Samovarimaja Varnjas (MTÜ Peipsi Tulevik)
- Äksi avatud õuede päev
- Kase talu loomapark Kirepis

Kategooria kella saaja, laureaat: Samovarimaja Varnjas

MTÜ Peipsi Tulevik eestvedamisel sai korda tehtud ja elule päästetud vana lagunev vanausuliste maja Varnjas Peipsi ääres. Majast jõuti 2020. aastal taastada esimene neljandik, see renoveeriti ja sisustati algupärast vanausuliste perekonna eluruumi silmas pidades. Nüüd on maja avatud Samovarimaja nime all, kus on külalistele vaatamiseks üle 100 erineva vene ja sovjetiaja samovari. Suur panus on selles ka kogukonnal, kes üleskutse peale panid näitusele välja oma perekonna samovare. Lisaks on inimesed toonud eluruumi ilmestavaid esemeid (kaltsuvaibad, nõud, riidekapp, voodi, voodipesud, pitsid jmt) kui ka samovariteemalisi esemeid - suveniire, tikuetikettide kogu. On hea tõdeda, et Samovarimaja on toonud kohale ka vanausuliste kogukonda, kes muidu omaette privaatsust hindavad. Samovarimaja üks suuri unistusi ja eesmärke on olnud algusest peale vanasõna ""sidit u samovara"" järgimine ehk et kogukond tuleks samovari äärde kokku, on aega teed juua ja juttu ajada. Üha rohkem ja rohkem külainimesi on Samovarimajja sisse astunud teed jooma. Lisaks on samovaritee ääres kogutud kohalikelt rohkelt teadmisi nende kultuuri ja pärandi kohta, mida ühing annab edasi Samovarimaja külalistele lugude kaudu, mida samovaride tutvustamisel ja ekskursioonidel räägitakse.

Äksi avatud õuede päev: toimus see 16. augustil. Kui koroonaaeg midagi positiivset andnud on, siis seda, et inimesed on leidnud uusi viise ja võimalusi asjade tegemiseks. Äksi on arenev piirkond Saadjärve kaldal, kus senini polnud kogukond eriti aktiivne olnud, kuid Saadjärve festivali ära jäämisest (toimus tavaliselt Tartu valla eestvedamisel, kuid jäeti koroonaaeg tõttu ära) sündis mõte, siiski kogukonnaga koos ja kogukonnale midagi teha. Nii, et väiksest tagasihoidlikust ideest teha Avatud Õued, kasvas välja suure kogukonna huviga sündmus, millest võttis kas osalejatena või nautlejatena osa suur osa Äksi kogukonnast. Saadi teada, millega tegeleb üleaedne, kellega siiani eriti võibolla ei suheldud. Avastati, et kogukonnas on nii palju toredaid inimesi, kellel on mõni põnev hobi, ilus aed, üllatuslik kogu...Selle sündmuse kõige suurem pluss on see, et sellest sündmusest alates hakkas kogukond jälle elama- juba sünnivad uued ideed, juba on plaanis uued sündmused. Koostöö partneritena oli kaasatud Tartu vald, Ekes OÜ.

Kase talu loomapark Kirpis: tegemist on koduse loomapargiga, mille rajas üks pere. Eveli kui tema abikaasa käivad mõlemad täiskoha tööl ning õhtud ja nädalavahetused on sisustatud loomapargi eest hoolitsemisega ning lisaks korraldavad nad erinevaid üritusi (Avatud Talude päev, Sügise saabumise üritus, Jõululust jne). Loomade ja maaeluga käivad tutvumas lasteaiad, tegeletakse asenduskodu lastega. Piletiraha puudub, kuid on võimalik teha annetusi nii rahalisi kui ka esemelisi (nt toit).

2) MTÜ tegevuse toetaja 2020

Kategooria kella saaja, laureaat: Rõngu rahvamaja

Rõngu Rahvamaja, eesotsas Mari-Liis Vanaisak'uga on toetanud kogukondi viimase paari aasta jooksul nii moraalselt, rahaliselt kui katusealusega. Koostööd on tehtud ja toeks oldud mitmetele Rõngu ümbruses asuvate külade eestvedajatele, nt. Kõduküla, Valguta, Hellenurme, Koruste, Aakre ja Kirepi. Rõngu Rahvamaja võimaldab hoonet külade üritusteks rentida tasuta, aitab erinevate reklaammaterjalide tegemisel, ürituste läbi viimisel nii nõu kui jõuga. Rõngu Rahvamajas töötavad ja maja üritusi aitavad läbi viia lisaks Mari-Liisile samuti loovad, andekad ja meeldejäädavad inimesed. Nendega inimestega lävides jätkub neil alati head sõna MTÜ Kirepi Kogukond tegevuste jaoks ning tõenäoliselt ka teiste samalaadsete seltside ja inimeste jaoks.

3) Tartumaa mittetulundusühendus 2020

Esitatud kandidaadid:

- **MTÜ Peipsi Tulevik**
- **MTÜ Jaago Sõbrad**
- **Rannu Kultuuri- ja Haridusselts**

Kategooria kella saaja, laureaat: MTÜ Jaago Sõbrad

Ühingu tegutseb aastast 2009 ning enam kui kümne aastaga on särasilme Inga korraldanud kümneid üritusi, mõelnud välja ägedaid asju ning pakkunud ka linnast eemal kõike seda, mida kogukond vajab. MTÜ Jaago Sõbrad oma tegevustega kaasab paljusid elanikkonna gruppe valla sees kui ka kaugemalt. Korraldatakse ühepäevaseid ja ka lausa nädal aega kestvaid koolitusi või sündmusi. Pealegi ollakse ka uuendusmeelsed - kevadel, kui kõik läks lukku, kolisid nemad oma tegevuse veebi ja olid suureks toeks inimestele tegevuste võimaldamisel nn isolatsiooni perioodil. Läbi aasta toimuvad käsitöö töötoad, kaasa lüüakse erinevate kogukondade kokku toomisel ja aktiivsemaks tegemisel. Nii oldi sel aastal kaasas naaberküla korraldatud "Meie küla päeval". Ka lapsed ja noored ei ole nende vaateväljast välja jäänud. Nemadki on kaasatud, korraldades neile tsirkuse laagreid või muid koolitusi. Peale selle, et nad ise korraldavad ja kaasavad erinevaid vabaühendusi oma üritustele, osaletakse ise aktiivselt teiste ettevõtmistes. Tehakse omavahel koostööd ja seeläbi tekib tugevam ja ühtehoidvam kogukond.

MTÜ Peipsi Tulevik Varnja külas Peipsi ääres on toimetanud 2016.aastast alates kogukonnaüritusi läbi viia ja Varnja elu rikastada ja elule raputada. Suurimaks ettevõtmiseks on kujunenud Varnja kalalaat, mis on viimastel aastatel kampa kutsunud teisigi ühendusi, sh MTÜ Varnja Sadam, mistõttu on üritus liidetud samal päeval toimuva üle-eestilise avatud kalasadamate päevaga.

Aga Varnja kalalaat ei ole ühingu ainus ettevõtmine. MTÜ Peipsi Tulevik korraldab ka erinevaid õpitubasid, matku ja koolitusi piirkonnas, et hoida ja tutvustada Peipsiveere vanausuliste eluolu, kombeid ja tegemisi. Ühingu viimase aja suurimaks ettevõtmiseks on Varnjasse Samovarimaja loomine ja avamine.

Rannu Kultuuri- ja Haridusselts. Selts on korraldanud alates 2011. aastast projektide toel Rannu Rahvamajas "Rahvariiede kooli" ja see on kokku toonud osalejaid üle Tartu maakonna. Õpitoad on avatud kõigile soovijatele. Eesmärk on anda osalejatele võimalikult palju oskusi ise valmistada rahvariiedeid kui ka üldiseid õmblemisoskuseid. Nende aastate jooksul on erinevad osalejad, rahvatantsurühmad endale ise teinud erinevaid Rannu kihelkonna rahvariiede esemeid. Seeläbi hoitakse elus rahvakultuuri, ise tegemise oskust ja toetatakse inimeste soovi kanda enda sünnipaiga riideid.

4) Tartumaa aasta vabakondlane 2020

Esitatud kandidaadid:

- Reemet Ruuben ja Jaak Rooden
- Svetlana Rodbaver
- Kerda Alla
- Annabel Berg
- Gea Järvela
- Eveli Andrek ja Margus Kangur
- Lea Pung
- Kaupo Pöder ja Maarja Pau
- Taavi Tuvikene
- Kaja Kikerman

Kategooria kella saaja, laureaat: Gea Järvela

Gea on oma kõige muude tegemiste kõrval ka sihtasutuse Luke Mõis juhatuse liige ja eestvedaja. Tema aastatepikkust ja pühendunud tööd Luke mõisakompleksi taastamisel ja arendamisel saavad näha kõik, kes Luket külastavad.

Aastate jooksul on Gea Järvela kohaliku kogukonna kaasabil panustanud Luke mõisakompleksi arendamisse, et leida Luke mõisakompleksile oma nišš ja arendada välja antud keskkonda sobivad tooted ja teenused. Selle tulemusena on Luke mõisa kogukond aktiivne ja kokkuhoidev ning Luke mõisakompleksis toimuvad erinevad omanäolised üritused.

Sellel aasta avati järjekordse olulise verstapostina Luke mõisa käsitöökoda. Käsitöökoja valmimine oli mitmeid aastaid kestev protsess, milles on arvukalt Gea kirjutatud ja juhitud projektide töötunde kui ka kohaliku kogukonna märkimisväärne vabatahtlik panus ja tahe ühiselt teha. Gea Järvela tegevus Luke mõisakompleksi taastamisel ja arendamisel on toonud piirkonda märkimisväärseid väärtuseid: kogukonna ühendamine ja eestvedamine ning samuti kultuuri- ja ajaloopärandi väärtustamine. Luke mõisa viinaköögi tööliste maja rekonstrueerimine käsitöökojaks aitab kaasa Luke mõisa elujõulise kogukonna jätkusuutlikule arengule ning Tartumaa ühe olulise kultuuripärandi eksponeerimisele ja arendamisele.

- **Reemet Ruuben ja Jaak Rooden.**

Nende eestvedamisel sündis Nõo valla mälumängusari, mille esimene avalööko toimus 2019 aasta oktoobris. Mälumängusarjaga on Reemet ja Jaak loonud võimaluse lähipiirkonna inimestel kord kuus kokku saada, oma teadmised proovile panna ja tutvuda omavahel meeldivas õhkkonnas, mis aitab tugevdada kohalikku kogukonnatunnet.

Selline vahva noorte poolt läbi viidud küsimusvõistlus on kindlasti meie piirkonda rikastanud ja paljudele toonud võimaluse kodust välja tulla 😊

- **Svetlana Rodbaver.**

Svetlana on olnud 4 aastat Tartu Pereliidu juhatuse liige, aga juba 11 aastat on ta vabatahtlikuna koordineerinud "Lapsed kooli" koolikampaaniat Tartus ja seisnud selle eest, et kampaanias oleks olemas vabatahtlikud ning, et võimalikult paljudel peredel oleks kooliaasta algus lihtsam.

- **Kerda Alla.**

Kerda on sageli abistamas vabatahtlikuna erinevatel sündmustel. On see siis orienteerumisüritusel teed jagades, rattarallil joogipunktis toimetamine, laste üritusel turvamine ja autasude kätte andmine, rattaga turvajana kaasa sõitmine, toitlustuspunktis toidu kätte andmine, telkide ülesseadmine või maha võtmine jne. "Keegi teine võiks ka midagi teha", see ei ole lause, mida Kerda suust kuulda saab.

- **Annabel Berg**

Lisaks tänuväärsele tööle Tartu Luterlikus Peetri Koolis õpetajana osaleb ta ka kirikukoori töös, aitab koostada kristlikke laulikuid ning on eestvedaja ka MTÜ-s Ludibrium, mille eesmärk on vähemate võimalustega noortele pakkuda mitteformaalset haridust. Selle tarbeks on ta käima lükanud mitu tänuväärset projekti.

- **Eveli Andrek ja Margus Kangur**

Pere on rajanud vahva loomapargi Kase tallu. Kohapeal korraldatakse erinevaid sündmusi, oodatakse külla lasteaia rühmi, lastekodu kasvandikke ning samuti ollakse mitmetele lastekodu lastele toeks ja tugipereks.

- **Lea Pung**

On üks Valguta maanaiste seltsi asutajatest 1999.aasta ning kes ka tänasel päeval kirjutab projekte, korraldab ja juhib ning kaasab ettevõtmistesse nii kohalikku kogukonda kui ka kooliperet, edendades väärtuskasvatust, tervislikku liikumist ja toitumist. Panuse eest kohalikku külaliikumisse ning koolirahva ja kogukonna koostöö arendamisse vääriks Lea Pung lausa elutööpreemiat.

- **Kaupo Pöder ja Maarja Pau**

See nelja väikse lapsega pere on küla süda ja ka nende kodu on külale väga armas paik, kus noored korraldavad palju üritusi, mis innustab ja kaasab ka ümbruskonna rahvast. Tänu neile on külaelu saanud uue hingamise ja uued uudsed ideed ning mitmed ettevõtmised on juba ka teada tuntud traditsiooniks saanud. Tunnustama peab seda, kuidas küla on saanud uue suuna, kuidas kõike saab teha väga mõistlikul moel ja ilma suure rahata.

- **Taavi Tuvikene**

Taavi on lapsest peale võtnud osa külaelu tegemistest ja tänaseks päevaks veab tema juba seltsi elu. Taavi on noor mees ilma kellate pole meil ühtegi üritust toimunud ja kellel Väike-Rakke külaelus on väga kandev roll. Taavi korraldatud üritused ja ettepanekud on alati väikse vimkaga ja nalja võtmes ja meeldivad rahvale oma uute lahendustega.

- **Kaja Kikerman**

Kaja on olnud Tartu Maanaiste Liidu infosekretär 17 aastat, asutamisest saati. Kaja panus organisatsiooni tegevusse ja arengusse on olnud mitterahaline ja reaalne järjepidev töö. Ta ei unusta midagi, oskab läbi mõelda ka kõige pisemad sammud ja hoiab meeskonda koos, olgu siis

tegemist mõne väiksema ürituse või suisa mitme päevase rahvusvahelise konverentsiga. Lisaks toimetab Kaja Mäksa maanaiste seltsis, on hooliv ja laste jaoks olemas aktiivne vanaema. On suur õnn, kui organisatsiooni juhtkonnas on selline inimene, kes on valmis võtma vastutust ja suudab vastutust ka kanda, kunagi küsimata ""mis ma selle eest saan"".